

Clot de Mosny
37 Saint Martin le Beau
(Indre et Loire)
France

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

DE CATALUNYA

- Pres/LIG -

C O P I A

- Còpia de la carta enviada el 30 d'agost del 1971 a un Enginyer Industrial, membre de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques de Barcelona -

Benvolgut amic:

Confio que la vostra bondat m'excusarà si fins avui no contesto la vostra interessant carta. Podeu ben creure que no m'ha estat possible fer-ho abans.

Sapiguen que molt us agrasixo la confiança que heu tingut de fer-me conèixer el vostre pensament pel que fa referència als problemes d'ordre cultural i espiritual que estan plantejats a Catalunya. Vull dir-vos, al mateix temps, que m'ha estat plaent constatar la vostra lucidesa al considerar les conseqüències que han tingut i segurament encara tindran certes actuacions que, al meu entendre, no són fidels a promeses fetes ni als deures que aquestes comporten. Comprenc que tot el que ha succeït us hagi disgustat, però si per un moment hi penseu sense passió i tenint present els antecedents de la situació d'aquests darrers anys, estic segur que trobareu normals determinades reaccions. En definitiva, em sembla que aquestes són filles d'un estat d'esperit que no cal estranyar-se'n doncs de fa temps batega en una gran part de la nostra joventut.

El que acabo de manifestar-vos no vol pas dir que accepti o coincideixi amb totes les actituds i actes que s'han produït arran de la decisió de suspendre la publicació de la Gran Enciclopèdia Catalana. Però crec que fora injust si judiquessim amb severitat solament les reaccions dels qui hi han col·laborat, sense voler conèixer el per què de llur vehement protesta, davant unes reaccions unilaterals que, a hores d'ara, almenys per a mi, són difícils de comprendre.

Amb la mateixa amistat i franquesa que vós ho feu, permeteu-me que us digui també el que penso del passat, del present i del futur d'aquest dissortat assumpte.

Des del primer dia em va semblar que els fundadors de la G.E.C. havien posat en llurs propòsits, que mereixien elogis i agraiment, excessives il·lusions, oblidant unes realitats que era evident que, a la llarga, tenien de pesar feixugament i per tant impossibilitar la seva obra. No es estranys, doncs, que no haguessin tingut l'èxit que esperaven.

La nova empresa creada per a donar-li continuïtat, tothom sap que va emprendre la seva tasca amb una gran eufòria. Es varen creure, com vós dieu molt encertadament, que amb el conegut slogan "fem país", n'hi havia prou per a triomfar. A la vegada tot dona a pensar que no tingueren massa en compte les greus dificultats que existien i que no hi havia un pla eficient de finançament i, es clar, no pogueren després evitar el fracàs i el desprestigi.

Es de doldre el que ha succeït doncs no es pot negar que els nous editors hi posaren entusiasme i bona voluntat. Però en uns l'excés de confiança i en altres una certa suficiència va fer que no veïessin els problemes que tenien amb objectivitat, única manera de reeixir.

Recordareu que fa bastants anys vaig manifestar les meves temences pel futur davant l'acció d'alguns catalans als quals els hi convenia oblidar que abans del 1931 els obrers de casa nostra veïen en determinats defensors de la nostra cultura llurs adversaris i que corriem el perill que aquest fet es produís de nou. Aleshores, com suposo ara passarà el mateix, es va creure que les meves inquietuds eren exagerades i que no valia la pena de prestar-hi atenció. Malauradament el que està succeïnt, principalment des de fa un parell d'anys confirma les meves preocupacions davant actituds i propòsits que continuo creient que si aquests triomfessin seria de greus conseqüències pel país.

Francament vull dir-vos que no crec que les decisions que varen impossibilitar la continuïtat de la G.E.C. siguin el resultat d'actituds i pensaments com els que acabo de manifestar-vos. Tampoc tinc motius, ara per ara, de dubtar ni del patriotisme ni de la bona fe dels seus actuals propietaris, però si que em sembla, i creieu que em voldria equivocar, que estan lligats o molt influïts per una política que, encara que no ho sembli, sovint els obliga o fer el contrari del que diuen o prometen.

Desitjaria, però, que el fracàs de les seves negociacions per tal d'obtenir la cooperació financiera dels que fa deu anys varen descobrir la nostra cultura, els fes comprendre que aquest tampoc és el bon camí, car si haguessin obtingut el que demanaven, no haurien pogut evitar orientacions i influències que estan en contradicció amb el que ha d'ésser i representar la G.E.C.

Cal esperar l'èxit d'altres converses que tenen lloc des de fa un quant temps? Tinc els meus dubtes. Em sembla que no és util ni necessari reprendre la G.E.C. amb un altre equip de redactors. Si ens cal reconèixer que aquests, en diferents Enciclopèdies i Diccionaris han demostrat llur capacitat tècnica i administrativa, hem de tenir present que els ha mancat equanimitat i s'han deixat emportar per una actitud política inacceptable.

Per altra banda, no veig massa clar que els nous continuadors puguin sortir-se'n si tenen d'eixugar les importants pèrdues que ha tingut la G.E.C. i a més portar-hi una confortable aportació financiera per emprendre la nova etapa de la seva publicació. Una cosa i l'altra crec que no és gens fàcil, doncs per bona voluntat que hi posit Salvat 4, que jo sàpiga, aquesta Editorial no es dedica a la beneficiència, ni accepta els fracassos dels altres. Suposant, però, que s'arribés a un acord financier, em sembla que es corre el greu perill que la G.E.C., poc a poc, deixés de representar els anhels de tots els que volen que sigui un reflexe seriós i desapassionat del que vol ésser i és la nostra Catalunya.

No obstant això, cal reconèixer que el Salvat 4, gràcies al prestigi dels seus editors, a la seva magnífica presentació i per la regularitat de la seva publicació, ha influït molt al gran èxit que ha tingut. En certa manera cal felicitar-se'n. Però, ben garbellat, hi ha molt a dir del contingut sovint suspecte pel que fa referència als judicis que fan dels problemes i dels homes que més a prop nostre es troben. Crec, doncs, que no estarà per demés que us en parli.

Ja sabeu que pertot arreu la publicació d'una Enciclopèdia o Diccionari, desperta discussions apassionades. Nosaltres no podem ésser una excepció. Sempre s'ha d'acceptar un marge d'error involuntari o d'un desmesurat partidisme, una cosa i l'altra difícils de controlar. Però, tot té un límit i aquest, a casa nostra, ha d'ésser respectat i defensat contra tothom per evitar confusions que poden causar dany al país.

Justament per aquestes raons i per altres més importants relacionades amb els perills de que us parlo, em veig obligat a referir-me al que diu Salvat 4 dels catalans més representatius, morts durant aquests darrers anys i que tingueren càrrecs de responsabilitats polítiques.

En les seves notes biogràfiques, les apreciacions que hi fan són ben curioses, doncs unes són discriminatories i amarades de morbós partidisme i les altres falsejades per uns elogis exagerats i escandalosament tendenciosos. Per exemple, i solament ho faig constar per a demostrar el seu comportament, considera com a "polítics catalans" els ex diputats:

Raimón d'Abadal, Josep Bertran i Musitu, Jaume Bofill i Mates, Francesc Cambó, Jaume Carner, Marqués de Camps, Comte de Queralt, Tomás Carrera Artau, Enric Prat de la Riba, Josep Puig i Cadafalch, etc.

Poden ben creure que no tinc res a dir d'aquesta qualificació, però, per qué consideren com a "polítics espanyols" :

Joan Comorera, Lluís Companys, Josep Irla, Francesc Layret, Joan Lluhí Vallescà, Francesc Macià, Andreu Nin, Joan Peiró, Carles Pi i Sunyer, Antoni Rovira i Virgili, etc.?

Quines han estat les raons que han motivat aquesta discriminació que es pot interpretar com una provocació, doncs resulta que els polítics podriem dir-ne de "dreta" són catalans i els d' "esquerra" espanyols?

Més encara: altres personalitats catalanes que del 1931 al 1939 tingueren càrrecs polítics i no formaren part dels partits dels ex diputats esmentats, per qué s'els considera espanyols malgrat que el Salvat 3 els feia conèixer com a catalans? Tots aquests, afortunadament, estan en vida i segons Salvat 4 sembla talment com si durant aquests darrers 34 anys haguessin desaparegut o viaquessin al Tibet.

Es evident que ens dol aquesta actitud sectària com també el comprovar la mentalitat dels que han realitzat les mini biografies dels catalans que consideren "polítics espanyols", que suposo creuen que aquests deuen agrair-los-hi perquè els hi han dedicat mitja dotzena escassa de ratlles. Es clar que amb aquest estat d'esperit no és d'estranyar que trobem biografies completes d'aquells "polítics catalans" que segons diu Salvat 4, "foren els organitzadors i els caps de servei d'espionatge que des de França informaven al govern nacional de Burgos i que el 1936 crearen el "Servicio de Información Política y Militar", es a dir, el S.I.P.M."

Josep Ferradellas
President de la Generalitat de Catalunya

M'excusareu que no us parli del perquè Jaume Agudé el consideren apàtrida, doncs per a ell no és ni català, ni espanyol, ni les raons que han tingut per a no recordar catalans que tingueren importants responsabilitats en la vida política del nostre país, com :

Pere Comes Calvet, Antoni Martínez Domingo,
Ramón Nogués i Bizet, Josep Puig Fujades,
Pau Romeva, Jaume Serra Hunter, Humbert Torres,
Joan Ventosa i Roig, entre tants d'altres.

Què dir-vos del fet que avui dia viuen a Catalunya i a l'exili prop d'un centenar de catalans que tingueren càrrecs polítics al Govern de la Generalitat, o al Parlament Català, o al Tribunal de Cassació, o a les Institucions Republicanes i Salvat 4 solament n'esmenta 7 ?

Comprendreu que per bona voluntat que hi posem és ben difícil d'acceptar que siguin oblidats catalans que tothora han posat la seva vida al servei del país. I més encara si tenim present que ens dona a conèixer, a través de les seves biografies, més d'un miler de militars i polítics espanyols i sudamericans, que ben poc ens interessien.

Confio que els judicis que em mereixen els propòsits, actituds i partidisme de que us parlo en aquesta carta, no els interpretareu solament com una crítica, sinó també com el meu fervorós anhel de no acceptar amb el meu silenci posicions essencialment polítiques encaminades a mistificar o minimitzar la nostra personalitat nacional.

Per tot el que m'he permès exposar-vos em sembla difícil i perillós acceptar una determinada continuïtat de la G.E.C. Crec que dolguem-nos-en molt, el millor seria, si els actuals propietaris no tenen altres solucions que les que he assenyalat i no poden o no volen reprendre la seva publicació, que ara per ara, no sigui continuada. Més val esperar que no pas caure en mans de segons qui. Estic segur que vindrà un dia que la G.E.C. podrà reaparèixer de nou, sense necessitat de claudicacions ni d'acatar una política que per endavant ja sabem que no podem acceptar.

En fi, com amb molta raó diu el vostre amic, tot plegat fa una gran tristesa. Davant aquesta situació i estat d'esperit, qué cal fer ?

Es evident que personalment el més còmode és no dir res o acceptar les solucions que més convenen als que emportats per les seves ambicions polítiques voldrien el nostre silenci. Però, si ho féssim així, no compliríem amb els nostres deures. Per la meua part, sapiguen estimat amic, que encara que corro el perill, com ja ha succeït altres vegades, d'ésser combatut pel que acabo de dir-vos en aquesta carta, no he volgut deixar de fer-vos conèixer el meu pensament pel que fa referència a la G.E.C. que, no ens hi enganyem, es tracta en definitiva, d'un problema polític i més important del que sembla.

Amb l'amistat de sempre, rebeu una cordial abraçada de,

Josep Tarradellas
President de la Generalitat de Catalunya